

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
DARBO TEISĖS SKYRIUS**

Nacionaliniam bendrųjų funkcijų
centrui
info@nbfc.lt

2023-10- Nr. SD-128-
Į 2023-10-03 gautą raštą

Kopija
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijai
post@socmin.lt

DĖL KONSULTACIJOS PATEIKIMO

VDI¹ Darbo teisės skyriaus specialistai susipažino su Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro 2023 m. spalio 3 d. raštu Nr. S-17563 „Dėl išaiškinimo pateikimo“, ir teikia su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija suderintą atsakymą darbo įstatymų vykdymo klausimais.

VDI Darbo teisės skyriaus specialistai teikdami konsultacijas darbo įstatymų vykdymo klausimais nepasisako fakto klausimu, nevertina konkrečių faktinių aplinkybių. Toliau Jums teikiama konsultacija susijusi tik su teisės normų reguliavimu paklausimo dalyko atžvilgiu ir jų aiškinimu.

Atsakydami į **pirmą Jūsų klausimą** teikiame konsultaciją, jog DK² 107 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad į darbuotojo komandiruotės laiką įeina darbuotojo kelionės į darbdavio nurodytą darbo vietą ir atgal laikas. Jeigu kelionė vyko po darbo dienos valandų, poilsio ar švenčių dieną, darbuotojas turi teisę į tokios pačios trukmės

¹ Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

² Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.

poilsį pirmą darbo dieną po kelionės arba šis poilsio laikas pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko, paliekant už šį poilsio laiką darbuotojo darbo užmokestį.

Atkreiptinas dėmesys, kad į darbo laiką bet kuriuo atveju įtraukiamas kelionės iš darbovietės į darbdavio nurodytą darbo funkcijos laikino atlikimo vietą laikas (DK 111 straipsnio 2 dalies 3 punktas). Atsižvelgiant į DK 107 straipsnio 4 dalies turinį, kadangi kelionės laikas yra įskaitomas į darbo laiką, šis laikas turi būti apmokamas kaip faktiškai dirbtas laikas. Kelionės laikas apmokamas viengubu darbuotojo darbo užmokesčiu (kurio valandinis apmokėjimas apskaičiuojamas to mėnesio darbuotojo darbo užmokesčio pagrindu). Kai darbuotojas keliauja po darbo dienos valandų, poilsio ar švenčių dieną, kelionės laikas darbuotojui yra papildomai kompensuojamas poilsiu pirmą darbo dieną po kelionės arba šis poilsio laikas pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko, paliekant už šį poilsio laiką darbuotojo darbo užmokestį.

Pažymėtina, jog kelionės trukmė turėtų būti vertinama pagal šalies iš kurios į komandiruotę siunčiamas darbuotojas vietos laiką, paklausimo atveju Lietuvos, kadangi laiko juostų pokyčių sumavimas prie bendros kelionės trukmės neatspindėtų realios faktinės kelionės trukmės. Pavyzdžiui, jei darbuotojo darbo laikas yra nuo 8 iki 17 val. ir darbuotojas išvyksta 12 val., o kelionės tikslą pasiekia kitos dienos 9 val. ryto (Lietuvos laiku), darbuotojo kelionės laikas yra nuo 12 val. iki 9 val. ryto (Lietuvos laiku), kuris yra apmokamas darbuotojo darbo užmokesčiu. Pažymėtina, kad kelionės laikas, kuris vyko ne darbo valandomis, poilsio ar švenčių dieną, kompensuojamas tokios pačios trukmės poilsiu pirmą darbo dieną po kelionės arba šis poilsio laikas pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko (pvz.; 15 val.).

Atsakydami į Jūsų **antrą klausimą**, informuojame, kad VDI specialistų nuomone, darbuotojų darbo ir poilsio laikas apskaitomas pagal Lietuvos laiko juostą, o ne pagal tam tikros vietovės (užsienio šalies), kurioje tuo momentu darbuotojas atlieka darbinės funkcijas, laiko juostą, nebent komandiruotės laikotarpiui numatoma kitokia tvarka.

Atsakydami į Jūsų **trečią klausimą**, paaiškiname, kad DK 107 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad komandiruotės metu darbuotojas turi dirbti įprastu darbo laiko režimu, jeigu darbdavys nėra nustatęs kitokių įpareigojimų. Vadovaujantis minėta nuostata darytina išvada, jog darbdavys siųsdamas darbuotoją į komandiruotę jos laikotarpiui gali numatyti kitokį darbo laiko režimą nei sulygtas darbo sutartyje, pavyzdžiui, keisti darbo dienos pradžios ir pabaigos laiką, savaitės dienas, kuriomis dirbama ir kt. Pažymėtina, jog VDI specialistai laikosi pozicijos, jog darbo laiko režimo, kaip jis apibrėžiamas DK 113 str., pakeitimas į DK 107 str. 5 d. numatytą darbdavio teisę

nustatyti kitokius įpareigojimus nepatenka. Taigi, vidaus teisės akte, kuriuo darbuotojas skiriamas į komandiruotę, darbdavys pagal poreikį turėtų nustatyti, koku darbo režimu darbuotojas dirbs. Darbdaviui nustatant kitokį darbo laiko režimą komandiruotės laikotarpiui atskiro darbuotojo rašytinio sutikimo nereikia.

Atsakydami į Jūsų **ketvirtą klausimą**, teikiame konsultaciją, kad DK nenumato kito darbuotojo valios išreiškimo būdo sutinkant dirbti viršvalandžius, tik darbuotojo rašytinį sutikimą, kuris, VDI specialistų nuomone, turėtų būti nurodomas konkrečiai ir nedviprasmiškai.

Atsakydami į Jūsų **penktą klausimą**, paaiškiname, kad darbuotojų darbo ir poilsio laikas apskaitomas pagal Lietuvos laiko juostą (taip pat ir darbas švenčių dienomis), o ne pagal tam tikros vietovės (užsienio šalies), kurioje tuo momentu darbuotojas atlieka darbinės funkcijas, laiko juostą, nebent komandiruotės laikotarpiui nustatyta kitokia tvarka. Taigi, kai darbuotojas atlieka darbo funkcijas užsienio valstybėje, kai ta diena Lietuvoje yra šventinė, o užsienio valstybėje eilinė diena – darbuotojui turi būti apmokama kaip už darbą švenčių dienomis. DK 144 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad už darbą švenčių dieną mokamas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis.

Atsakydami į Jūsų **šeštą klausimą**, paaiškiname, kad darbo sutartyje šalys susitarė dėl darbo sąlygų, t. y. darbo užmokesčio, darbo laiko normos ir t.t. Laikydamosis darbo sutarties sąlygų, darbdavys įsipareigoja aprūpinti darbuotoją darbu darbo sutartyje sutartomis sąlygomis bei sumokėti darbo užmokestį. Pažymėtina, kad pagal DK 107 straipsnio 2 dalį, darbuotojo komandiruotės metu darbuotojui paliekamas jo darbo užmokestis. Vadovaudamiesi tuo teikiame poziciją, jog darbdavys turėtų apmokėti visą darbuotojo darbo pamainos trukmę, nepriklausomai nuo faktinės renginio į kurį siunčiamas darbuotojas trukmės, nebent komandiruotės laikotarpiui buvo nustatyti darbo laiko režimo pakeitimai, pavyzdžiui trumpesnė darbo diena numatyto renginio dieną, tokiu atveju apmokama pagal komandiruotės laikotarpiui nustatytą darbo laiko režimą.

VDI Darbo teisės skyriaus specialistų konsultacijos darbo ginčus nagrinėjančioms institucijoms neprivalomos.

VDI tinklapyje yra skelbiamos konsultacijos darbo teisės klausimais (www.vdi.lt → DUK). Neradus reikiamos konsultacijos rūpimu klausimu, siūlome kreiptis į VDI konsultaciniu telefonu +370 5 213 9772.

Mums labai svarbi Jūsų nuomonė! Todėl kviečiame skirti kelias minutes ir įvertinti VDI Jums suteiktą konsultaciją. Tą padaryti galite čia:

<https://apklausa.lt/f/valstybines-darbo-inspekcijos-vdi-paslaugu-kokybes-vertinimo-anketa-1fpnfx2/answers/new.fullpage>.

Darbo teisės skyriaus vedėja –
vyriausioji darbo inspektorė

Ieva Piličiauskaitė-Dulkė

Justina Gudžiūnienė, tel. (8 5) 239 7249, el. p. justina.gudziuniene@vdi.lt

NACIONALINIS BENDRŲJŲ FUNKCIJŲ CENTRAS

Biudžetinė įstaiga, Geležinio Vilko g. 12, 03163 Vilnius, tel. 8 673 55 897, el. p. info@nbfc.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 304768872

Valstybinei darbo inspekcijai
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Nr.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos
ir darbo ministerijai

DĖL IŠAIŠKINIMO PATEIKIMO

Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras (toliau – NBFC), vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 126 „Dėl buhalterinės apskaitos tvarkymo ir personalo administravimo funkcijų atlikimo centralizuotai“ jam pavestas funkcijas ir siekdamas tinkamai taikyti teisės aktų nuostatas, kreipiasi išaiškinimo dėl atvejų, kai darbuotojai vyksta į komandiruotes į užsienio valstybes, kurios yra skirtingoje laiko juostoje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – Darbo kodeksas; DK) 107 straipsnio 1 dalimi, darbuotojo komandiruotė yra jo darbo pareigų atlikimas kitoje, negu yra nuolatinė darbo vieta, vietoje. To paties straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad į darbuotojo komandiruotės laiką įeina darbuotojo kelionės į darbdavio nurodytą darbo vietą ir atgal laikas. Jeigu kelionė vyko po darbo dienos valandų, poilsio ar švenčių dieną, darbuotojas turi teisę į tokios pačios trukmės poilsį pirmą darbo dieną po kelionės arba šis poilsio laikas pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko, paliekant už šį poilsio laiką darbuotojo darbo užmokestį. Komandiruotės metu darbuotojas turi dirbti įprastu darbo laiko režimu, jeigu darbdavys nėra nustatęs kitokių įpareigojimų (DK 107 str. 5 d.).

Taikant šias nuostatas praktikoje iškyla klausimai, į kuriuos prašome Jūsų pozicijos:

Pvz. Darbuotojo darbo grafikas – nuo 08:00 iki 17:00 val. Kelionės laiko į kitos laiko juostos valstybę (pvz., Japoniją, Tokiją) planuojama trukmė – nuo 2023 m. spalio 30 d. (pirmadienio) 12:00 val. (Lietuvos laiku) iki 2023 m. spalio 31 d. (antradienio) 15:00 val. (Japonijos laiku). Lietuvos laiku į Tokiją darbuotojas atvyktų 9 val. ryto. Lietuvą ir Japoniją skiria +6 valandos.

1. Kaip darbuotojui, komandiruojamam į kitos laiko juostos užsienio valstybę, turi būti skaičiuojamas kelionės laikas – skaičiuojant faktiškai kelionėje praleistas valandas po darbo dienos valandų ar skaičiuojant visą kelionėje praleistą trukmę, įskaitant laiko pasikeitimus dėl skirtingų laiko juostų?

Ar kelionės laikas turėtų būti:

1.1. 15 valandų? Skaičiuojant nuo 2023 m. spalio 30 d. (pirmadienio) 17 val. (Lietuvos laiku), kai baigiasi darbuotojo darbo valandos, iki 2023 m. spalio 31 d. (antradienio) 8 val. (Lietuvos laiku), kada pagal Lietuvoje nustatytą darbo grafiką prasidėtų darbuotojo darbo valandos;

1.2. 16 valandų? Skaičiuojant nuo 2023 m. spalio 30 d. (pirmadienio) 17 val. (Lietuvos laiku), kai baigiasi darbuotojo darbo valandos, iki 2023 m. spalio 31 d. (antradienio) 9 val. (Lietuvos laiku), t. y. skaičiuojant visą faktiškai kelionėje praleistą laiką po išvykimo dienos darbo dienos valandų;

1.3. 22 valandos? Skaičiuojant nuo 2023 m. spalio 30 d. (pirmadienio) 17 val. (Lietuvos laiku), kai baigiasi darbuotojo darbo valandos, iki 2023 m. spalio 31 d. (antradienio) 15 val. (Japonijos laiku), t. y. skaičiuojant visą faktiškai kelionėje praleistą laiką po išvykimo dienos darbo dienos valandų, įskaitant laiko pasikeitimus dėl skirtingų laiko juostų;

1.4. 27 valandos? Skaičiuojant nuo 2023 m. spalio 30 d. (pirmadienio) 12 val. (Lietuvos laiku), kada prasideda darbuotojo kelionė, iki 2023 m. spalio 31 d. (antradienio) 15 val. (Japonijos laiku), t. y. skaičiuojant visą faktiškai kelionėje praleistą laiką nuo kelionės pradžios iki jos pabaigos, įskaitant laiko pasikeitimus dėl skirtingų laiko juostų.

2. Ar grįžtant iš Japonijos (Tokijo) kelionės laiką reikia skaičiuoti pagal Lietuvos laiką, t. y. atsižvelgiant į darbuotojo įprastą darbo grafiką, jei komandiruotės laikotarpiu nenustatytas kitoks darbo laiko režimas ir darbo grafikas?

3. Vadovaujantis DK 107 str. 5 d. komandiruotės metu darbuotojas turi dirbti įprastu darbo laiko režimu, jeigu darbdavys nėra nustatęs kitokių įpareigojimų. Darbo laiko režimas – darbo laiko normos paskirstymas per darbo dieną (pamainą), savaitę, mėnesį ar kitą apskaitinį laikotarpį [...]. Darbo laiko režimo rūšys: 1) nekintanti darbo dienos (pamainos) trukmė ir darbo dienų per savaitę skaičius; 2) suminė darbo laiko apskaita; 3) lankstus darbo grafikas; 4) suskaidytos darbo dienos laiko režimas; 5) individualus darbo laiko režimas (DK 113 str. 1 ir 2 d.). Pakeisti nustatytą darbo laiko režimo rūšį darbdavio iniciatyva galima tik su darbuotojo rašytiniu sutikimu, kadangi tai yra būtinoji darbo sutarties sąlyga (DK 45 str. 1 d.).

3.1. Ar darbdavys savo iniciatyva gali numatyti darbuotojui kitokį darbo laiko režimą tik komandiruotės laikotarpiui?

3.2. Ar darbuotojo susipažinimas su darbdavio sprendimu vykti į komandiruotę, kuriame nustatomas kitoks darbo laiko režimas nei darbuotojui buvo taikomas iki komandiruotės, gali būti laikomas jo sutikimu dirbti kitokiu darbo laiko režimu?

4. Vadovaujantis Darbo kodekso 119 straipsnio 1 dalimi viršvalandžiai – laikas, kada darbuotojas faktiškai dirba viršydamas darbo laiko režimo jam nustatytą darbo dienos (pamainos) ar apskaitinio laikotarpio bendrą darbo laiko trukmę. Darbdavys viršvalandinius darbus gali nurodyti dirbti tik su darbuotojo sutikimu (DK 119 str. 2 d.). Ar galima traktuoti, kad darbuotojas, matydamas komandiruotės darbotvarkę, kurioje nurodyta, jog renginys truks ilgiau nei 8 valandas, pateikdamas prašymą vykti į komandiruotę taip išreiškia savo sutikimą dirbti viršvalandžius?

5. Kaip turėtų būt apmokamas darbas komandiruotėje 2023 m. lapkričio 1 d. (šventinę dieną), kai kitoje šalyje tai yra eilinė darbo diena ir kai darbuotojui nebuvo nustatytas kitoks darbo laiko režimas komandiruotės laikotarpiui?

6. Vadovaujantis Darbo kodekso 107 straipsnio 2 dalimi darbuotojo komandiruotės metu darbuotojui paliekamas jo darbo užmokestis. Jeigu renginys užsienio valstybėje trunka tik 2 valandas, o darbuotojui kitoks darbo laiko režimas komandiruotės laikotarpiu nėra nustatytas (t. y. komandiruotės laikotarpiu darbuotojas dirba savo įprastu darbo laiko režimu) ir tai nėra kelionės diena – ar darbo užmokestis turi būti mokamas už visą darbo dieną?

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Raminta Bareckienė, el. p. raminta.bareckiene@nbfclt, tel. +370 650 34 143

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 188711163, Vilnius, Algirdo g. 19
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Atsakymas Nacionaliniui bendrųjų funkcijų centrui
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-10-26 Nr. SD-128-25138
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2023-10-26 Nr. G-431991
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ieva Piličiauskaitė-Dulkė, Skyriaus vedėja - vyriausioji darbo inspektorė, Darbo teisės skyrius
Sertifikatas išduotas	IEVA PILIČIAUSKAITĖ-DULKĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-10-26 09:42:51 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-10-26 11:56:14 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-10-18 15:05:09 – 2028-10-16 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20231023.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-10-27 09:54:31)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-10-27 09:54:31 DBSIS